

abstraktnosti likov, lirsko-simbolični izotopiji, metaforičnih simbolih ipd.

V Kranjčevi *Povesti o dobrih ljudeh* je liričnost poudarjena z glasbo, vendar je realistična naracija premočna, da bi to delo lahko v celoti bilo lirsko.

Pogumnejši lirizirani roman je *Pomladni dan* Cirila Kosmača, predvsem z izbiro prvoosebnega, samorefleksivnega, notranje razdeljenega pripovedovalca, opuščanjem kavzalne naracije v korist čustvene in razpršenostjo fabule. Novost v romanu je notranje razdeljeni pripovedovalec, na lirskost pa kažejo osamosvojene vizije in čustveno podprte resnice.

Lirizacija je še bolj prisotna v Kovačičevem romanu *Sporočila v spanju*, vendar ne na način harmonizacije narave, temveč z bolečimi prizori psihološkega mučenja, ki ga izvajajo oblastneži. Lirizacija se v opisovanje kaotičnega sveta vpleta na vseh ravneh, še najmanj pa je zaradi Kovačičevega verističnega sloga opazna na jezikovni.

V Tomšičevem romanu *Ognjeni žar* se lirizacija uveljavlja v vseh plasteh. Na

ozadju ljubezenske zgodbe nastopa v funkciji ugovora konvencionalnemu dojetanju erotike, izrazito pa posega tudi v strukturo besedila.

Lirizacija se v *Milovanju* Nine Kokelj z opuščanjem pripovednih konvencij stopnjuje do skrajnosti, kar se kaže v fabuli, ki je prek razdvojene zavesti posredovana v obrnjenem časovnem zaporedju, nedoločnosti izvora izjav ter v jezikovnih sredstvih.

Knjiga *Izkušnja in pripoved: razprave o slovenski prozi* je pomemben prispevek k osvetlitvi povezave med družbenim kontekstom in literaturo ter prinaša spoznanje, da meja med avtobiografsko in fikcijsko prozo ni trdno določena, saj se oba načina pisanja stikata in medsebojno oplajata. Razprave se osredotočajo na manj raziskana področja slovenske literarne vede in poleg ponujenih odgovorov porajajo tudi številna vprašanja, ki širijo polje raziskovalnih možnosti.

Primož Lubej
primoz_lubej@hotmail.com

21. evropska konferenca in delavnica sistemsko-funkcijskega jezikoslovja, Cardiff, 8.–10. julij 2009

Tema 21. evropske konference in delavnic sistemsko-funkcijskega jezikoslovja je bila *Izbira*. S tem je bila aktualizirana Hallidayeva teoretična predpostavka, da slovnica temelji na pojmu *izbire* (1969). Čeprav je *izbira* osrednji pojem sistemsko-funkcijske slovnice, se ga ni eksplicitno raziskovalo, zato naj bi se 21. evropska konferenca posvetila prav različnim vidikom realizacije izbire jezikovnih

in drugih semiotskih sredstev (kot npr. slikovnih, zvočnih v večkodnih besedilih). **Elke Teich** je v svojem predavanju poudarila, da deluje izbira kot temeljna metafora za to, kar počnemo kot uporabniki jezika. Ob tem, da *izbira* uporabljamo za izražanje možnosti in pojmov v jezikovnem sistemu, jo uporabljamo tudi za označevanje tako procesa izbiranja kot rezultata tega procesa. Teich nadalje meni,

da sistemski jezikoslovci izbirajo, katere izmed teh *izbir* bodo proučevali. Pri opisu jezika se posvečajo *izbiri kot možnosti* (npr. oblikujejo leksikogramatični sistem nekega jezika), pri besedilni analizi uporabljajo *izbiro kot rezultat* (npr. analizirajo trenutno realizacijo danega sistema besedilnih zvrsti), pri aplikaciji sistemsko-funkcijske slovnice v »vsakdanjem življenju« (v praksi) se ukvarjajo z *izbiro kot procesom* (npr. jezikovna didaktika, avtomatično generiranje (tvorba) besedila ali prevajanje).

Konferenca je obsegala 3 plenarna predavanja, 3 delavnice in 85 referatov, razvrščenih v 4 sekcije. Čeprav je šlo za evropsko konferenco, so na njej sodelovali tudi jezikoslovci iz Argentine, Brazilije, Kanade, ZDA, Irana, Malezije, Avstralije, Kitajske (Hong Konga), Združenih arabskih emiratov, Tunizije in Južnoafriške republike. Predavatelji in referenti so predstavili svoje raziskave na temo *izbire* s področij sistemsko-funkcijske jezikovne teorije, teorije vrednotenja, koherence in kohezije, žanrskosti in medbesedilnosti, večkodnih besedil in večkodnosti, kritične analize diskurza, jezikovne produkcije in računalniškega jezikoslovja.

Plenarni predavatelji so bili **Chris Butler**, **Elke Teich** in **Geoff Thompson**. Chris Butler (*Umestitev sistemsko-funkcijskega jezikoslovja v funkcijsko-kognitivni prostor*) je razpravljal o položaju sistemsko-funkcijskega jezikoslovja (SFJ) v odnosu do drugih jezikoslovnih teoretičnih pristopov, predvsem kognitivnega in tvorbenega, ter pri tem izpostavil pomen koncepta izbire, na katerem pravzaprav temelji sistemsko-funkcijski pristop. Obravnaval je tudi razlike med sydneyjsko (Hallidayevo) in cardiffsko sistemsko-funkcijsko slovnico. Elke Teich (*Izbire v analiziranju izbir: metode in tehnike za analizo funkcijskih zvrsti*) je z

razpravo o izbiri (kot je nakazano že zgoraj) želela vzbuditi zavedanje o možnostih rabe, ki jih ponujajo standardne računalniške tehnike za avtomatsko besedilno procesiranje in za analizo podatkov pri analiziranju funkcijskih zvrsti, ter opozorila, da prav raba omenjenih tehnik odpira možnosti metodološkega izpopolnjevanja za empirične jezikovne raziskave. Geoff Thompson (*Izbira argumenta: politična izbira strategij utemeljevanja*) je ob analizi govorov nekaterih sodobnih politikov (»od povedi do povedi«) razpravljal o načinu izbire vezniških besed v sistemu logično pomenskega tipa (širjenja in projiciranja) in metafunkcij (ideacijske (znotraj nje izkustvene), medosebne ter besedilne). Logično predstavljanje misli (*logos*) je v analiziranih besedilih realizirano z vzpostavljanjem izkušenskega in besedilnega povezovanja propozicij, vpletanje naslovnikovih čustev (*pathos*) pa delno z rabo veznikov, ki (so)ustvarjajo diskurz kot interakcijo.

Delavnice so vodili **Robin P. Fawcett**, **Mick O'Donnell** in **Paul Tench**. Robin P. Fawcett je utemeljitelj cardiffske slovnice. Ta temelji na Hallidayevi, pogloblja in razširja pa pojma prehodnost in naklon (iz Hallidayevega jezikovnega sistema) kot večfunkcionalna principa ustvarjanja pomena v angleščini. Fawcett je v delavnici (*Uvod v cardiffsko slovnico: kognitivno-interaktivna različica sistemsko-funkcijske slovnice za 21. stoletje*) predstavil cardiffsko slovnico kot kognitivno-interaktivno verzijo sistemsko-funkcijske slovnice 21. stoletja. Po mnenju nekaterih kritikov obravnava cardiffska slovnica skladno natančneje, pomensko in oblikovno raven pa bolj uravnoteženo. Primernejša naj bi bila tudi za šolsko rabo. Mick O'Donnell (*Kako organizirati izbire za označevanje besedila: delavnica o ustvarjanju sistemske mreže za raču-*

nalniško podprto korpusno analizo) je v svoji delavnici vodil udeležence skozi proces pisanja sistemske mreže, ki bi bila uporabna pri korpusnem označevanju. Paul Tench (*64 načinov izražanja »Ljubim te« v angleščini*) je predstavil niz možnih izborov v intonacijskem sistemu standardne (britanske) angleščine za 64 pomenskih odtenkov povedi »Ljubim te« v povezavi s pomensko strukturo, diskurzivno funkcijo in vedenjskim izrazom.

Od slovenskih jezikoslovcev se je letos udeležila konference **Sonja Starc** z referatom *Izbira leksikogramatičnih sredstev v učbeniških besedilih za vrednotenje Trubarjevega dela*, v katerem je predstavila odnos med žanrstvostjo besedila, vredno-

tenjskim izhodiščem in izbiro stavkov prikazovanja procesa za izražanje ocene in vrednotenja oz. občudovanja.

22. evropska konferenca in delavnica sistemsko-funkcijskega jezikoslovja bo od 9. do 12. julija 2010 na Univerzi na Primorskem v Kopru. Tema konference je *Zapletenost besedilnega pomena*, plenarni predavatelji pa bodo **James Martin** (Univerza v Sydneyju), **Christopher Taylor** (Univerza v Trstu) in **Eija Ventola** (Univerza v Helsinkih).

Sonja Starc
Univerza na Primorskem
Pedagoška fakulteta v Kopru
sonja.starc@guest.arnes.si

6. kongres Mednarodnega združenja za dialektologijo in geolingvistiko (SIDG)

Od ponedeljka, 14. septembra, do petka, 18. septembra 2009, je v monumentalni stavbi rektorata Univerze v Mariboru potekal 6. kongres Mednarodnega združenja za dialektologijo in geolingvistiko (ustanovljeno leta 1989, kratica SIDG po francoskem poimenovanju). V sodelovanju s krovno organizacijo ga je pripravil Oddelek za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, Mednarodnemu organizacijskemu odboru pa je predsedovala dr. Mihaela Koletnik z mariborske Filozofske fakultete.

Več kot sto udeležencev, med katerimi so bili nekateri najpomembnejši svetovni dialektologi in geolingvisti, je prišlo iz 21 evropskih držav, Japonske, Kanade in ZDA. Kot je povzel predsednik SIGD, dr. Martin Haase z Univerze v Bambergu, so se referati (skupaj jih je bilo nad osemdeset)

osredotočali na metodološke in tehnične pristope k lingvistični geografiji, narečno (jezikovno) ozaveščenost, dinamiko med knjižnim jezikom in narečjem, jezike v nastajanju, jezike/narečja v stiku, jezike v procesu globalizacije, sinhrono in diahrono dialektologijo ter lingvistične atlase in druge raziskovalne projekte.

Na otvoritveni slovesnosti so udeležence v slovenščini (za tujce se je na tablo projiciral angleški prevod) nagovorili rektor Univerze v Mariboru, dr. Ivan Rozman, dekan mariborske Filozofske fakultete, dr. Marko Jesenšek, predstojnik tamkajšnjega Oddelka za slovanske jezike in književnosti, dr. Miran Štuhec, v imenu predsednika SAZU, dr. Jožeta Trontlja, redna članica SAZU, dr. Zinka Zorko, nato še župan Mestne občine Maribor, Franc Kangler, prebrali pa so tudi pismo častnega